Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

5. rujna 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Direktiva 2002/22/EZ – Univerzalna usluga i prava korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama – Članak 26. stavak 5. – Jedinstveni europski pozivni broj u hitnim slučajevima – Stavljanje na raspolaganje podataka u vezi s lokacijom pozivatelja”

U predmetu C-417/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Vilniaus apygardos administracinis teismas (Okružni upravni sud u Vilniusu, Litva), odlukom od 21. lipnja 2018., koju je Sud zaprimio 26. lipnja 2018., u postupku

AW,

BV,

CU,

DT

protiv

Lietuvos valstybė, koju zastupaju Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba, Bendrasis pagalbos centras i Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: M. Vilaras (izvjestitelj), predsjednik vijeća, K. Jürimäe, D. Šváby, S. Rodin i N. Piçarra, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajnik: M. Aleksejev, načelnik odjela,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 2. svibnja 2019.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za osobe AW, BV, CU i DT, L. Šaltinytė, uz asistenciju L. Žalnieriūnas, *advokatas*,

– za litavsku vladu, R. Dzikovič, K. Dieninis i R. Krasuckaitė, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, G. Braun, S. L. Kalėda, L. Nicolae i A. Steiblytė, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: litavski

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 26. Direktive 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi) (SL 2002., L 108, str. 51.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 50., str. 3.), kako je izmijenjena Direktivom 2009/136/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. (SL 2009., L 337, str. 11.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 52., str. 224. te ispravci SL 2017., L 162, str. 56. i SL 2018., L 74, str. 11.) (u daljnjem tekstu: Direktiva 2002/22).

2 Zahtjev je podnesen u okviru spora između osoba AW, BV, CU i DT (u daljnjem tekstu: AW i dr.) te Lietuvos valstybė (Litavska Država), koju zastupaju Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (Regulatorno tijelo za komunikacije), Bendrasis pagalbos centras (Centar za hitne slučajeve) i Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Litve) povodom njihova zahtjeva za naknadu štete.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2002/22

3 Uvodna izjava 36. Direktive 2002/22 glasi:

„Važno je da korisnici imaju mogućnost nazvati jedinstveni europski broj za hitne službe (112), kao i bilo koje druge telefonske brojeve za hitne slučajeve na nacionalnoj razini, besplatno, s bilo kojeg telefonskog uređaja, uključujući javne telefonske govornice, bez ikakve naknade. […] Podaci o mjestu s kojega je poziv upućen, koji trebaju biti na raspolaganju hitnim službama, povećat će razinu zaštite kao i sigurnost korisnika usluga broja 112 te će pomoći hitnim službama, u onoj mjeri u kojoj je to tehnički izvedivo, pri izvršavanju njihovih dužnosti, pod uvjetom da se zajamči prijenos poziva i s njim povezanih podataka dotičnim hitnim službama. […]”

4 Članak 26. te direktive glasi:

„1. Države članice osiguravaju da svi krajnji korisnici usluge navedene u stavku 2., uključujući i korisnike javnih govornica, imaju mogućnost besplatnog nazivanja hitnih službi, bez ikakvog korištenja bilo kojeg oblika načina plaćanja, kao i mogućnost nazivanja jedinstvenog europskog pozivnog broja za hitne slučajeve ‚112’ i bilo kojeg drugog nacionalnog pozivnog broja za hitne slučajeve, a koje odrede države članice.

2. Države članice, uz savjetovanje s nacionalnim zakonodavnim tijelima, hitnim službama i operatorima, osiguravaju da poduzeća koja krajnjim korisnicima pružaju usluge elektroničkih komunikacija, za utvrđivanje podrijetla nacionalnih poziva na broj ili brojeve u nacionalnom Planu numeriranja pruže pristup hitnim službama.

3. Države članice osiguravaju da se na sve komunikacije prema hitnim službama upućene na jedinstveni europski broj za hitne slučajeve ‚112' primjereno odgovara te da se obrađuju na način koji je najprimjereniji nacionalnoj organizaciji sustava hitnih službi. Na te se pozive odgovara te se oni obrađuju jednako brzo i učinkovito kao i pozivi upućeni na nacionalni broj za hitne slučajeve.

[…]

5. Države članice osiguravaju da dotična poduzeća pružaju besplatnu uslugu utvrđivanja lokacije pozivatelja nadležnom tijelu koje prihvaća pozive u hitnim slučajevima, čim poziv dospije do navedenog nadležnog tijela. Navedeno se primjenjuje na jedinstveni europski pozivni broj za hitne slučajeve ‚112'. Države članice mogu proširiti opseg navedene obveze tako da obuhvaća pozive na nacionalne pozivne brojeve za hitne slučajeve. Nadležna regulatorna tijela utvrđuju kriterije za preciznost i pouzdanost navedenih podataka o lokaciji pozivatelja.

[…]"

Direktiva 2009/136

5 Uvodna izjava 39. Direktive 2009/136 glasi:

„Krajnji korisnici trebali bi moći uputiti poziv i pristupiti hitnim službama koristeći telefonsku uslugu koja ima mogućnost utvrđivanja mjesta s kojeg je upućen poziv, putem broja ili brojeva u nacionalnom planu numeriranja telefonskih brojeva. […] Obveza pružanja lokacije pozivatelja trebala bi se dodatno istaknuti, kako bi se povećala razina zaštite građana. Prije svega, poduzeća bi trebala omogućiti dostupnost podacima o lokaciji pozivatelja hitnim službama, čim pozivatelj samostalno dođe do navedene usluge, bez obzira na korištenu tehnologiju. […]"

Litavsko pravo

Zakon Republike Litve br. IX-2135 o elektroničkim komunikacijama

6 Članak 34. stavak 10. Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymas nº IX-2135 (Zakon Republike Litve br. IX-2135 o elektroničkim komunikacijama) od 15. travnja 2004. (Žin., 2004., br. 69-2382), u verziji koja se primjenjuje na činjenice iz glavnog postupka, određuje:

„Svi pružatelji javnih komunikacijskih mreža i/ili javnih usluga elektroničkih komunikacija dužni su osigurati, u skladu s postupkom i uvjetima koje odredi regulatorno tijelo za komunikacije, besplatan pristup uslugama hitnih službi koje provode tijela vlasti, svojim pretplatnicima i/ili korisnicima javnih usluga elektroničkih komunikacija, uključujući korisnike javnih telefonskih govornica i pretplatnike ili korisnike s invaliditetom."

7 Članak 68. stavak 2. tog zakona glasi kako slijedi:

„Pružatelji javnih komunikacijskih mreža i javnih elektroničkih komunikacijskih usluga moraju, kad se radi o hitnim pozivima, bez pristanka pretplatnika ili stvarnog korisnika elektroničkih komunikacijskih usluga, centru za hitne slučajeve besplatno prenijeti podatke o lokaciji svakog pozivatelja (uključujući podatke o prometu). Podaci o lokaciji pozivatelja prilikom svakog hitnog poziva moraju se besplatno prenijeti čim centar za hitne slučajeve odgovori na hitni poziv. Centar za hitne slučajeve podnijet će regulatornom tijelu za komunikacije prijedloge u vezi s kriterijima za preciznost i pouzdanost podataka o lokaciji pozivatelja. Regulatorno tijelo za komunikacije donijet će u pogledu tih prijedloga centra za hitne slučajeve kriterije za preciznost i pouzdanost podataka o lokaciji pozivatelja. Troškovi nabave, instalacije (prilagodbe), ažuriranja i podrške za hardver (i odgovarajući softver) koji nisu nužni

za obavljanje aktivnosti pružatelja, ali jesu kako bi se centru za hitne slučajeve pružili podaci o lokaciji (uključujući podatke o prometu), moraju se pružateljima javnih komunikacijskih mreža i usluga javnih elektroničkih komunikacija nadoknaditi iz državnog proračuna u skladu s postupkom koji je utvrdila vlada. Druge odredbe ovog članka provode se u skladu s pravilima i uvjetima predviđenima u članku 34. stavku 10. ovog zakona."

Pravila o pristupu uslugama hitne pomoći

8 Rješenjem br. 1V-1087 od 7. studenoga 2011., direktor regulatornog tijela za komunikacije utvrdio je pravila za pristup pretplatnika ili korisnika uslugama hitnih službi koje pružaju javna tijela (u daljnjem tekstu: pravila o pristupu uslugama hitnih službi).

9 U točki 4.5.4.1. tih pravila predviđeno je da pružatelji pokretnih mreža prenose podatke o lokaciji uz preciznost koja se odnosi na pokrivenost baznim stanicama (sektorom) (*Cell-ID*). U tom pogledu, sud koji je uputio zahtjev ističe da navedene odredbe ne određuju minimalnu preciznost s kojom bazne stanice moraju prenijeti lokaciju pozivatelja ili potrebnu gustoću raspoređenosti baznih stanica.

10 Na temelju točke 4.5.4.2. Pravila o pristupu uslugama hitnih službi, 95 % svih podataka o lokaciji mora se pružiti unutar 20 sekundi od trenutka povezivanja s poslužiteljem centra za hitne slučajeve ili od trenutka kad centar za hitne slučajeve pošalje zahtjev pružatelju pokretne mreže i usluga u pokretnoj mreži.

11 Točka 4.5.4.3. pravila o pristupu uslugama hitnih službi određuje da sustav za pružanje podataka o lokaciji kojim upravljaju pružatelji pokretnih mreža mora biti u potpunosti reproduciran i dostupan tijekom najmanje 97 % godine.

Glavni postupak i prethodna pitanja

12 AW i dr. članovi su obitelji osobe ES, 17-godišnje djevojke koja je bila žrtva kaznenog djela. Iz spisa kojim raspolaže Sud proizlazi da je 21. rujna 2013. oko 6 sati ujutro u predgrađu Panevėžys (Litva), ES bila oteta, silovana i živa zapaljena u prtljažniku automobila. Našavši se zatvorenom u tom prtljažniku te kako bi zatražila pomoć, desetak puta je s mobilnog telefona pozivala litavski centar za primanje hitnih poziva na jedinstveni europski broj za hitne službe „112" (u daljnjem tekstu: 112). Međutim, uređaji centra za primanje hitnih poziva nisu pokazivali broj telefona s kojeg je upućen poziv, što je spriječilo zaposlenike tog centra da utvrde njezinu lokaciju. Nije bilo moguće utvrditi je li mobilni telefon koji je koristila ES imao SIM karticu ni zašto njezin broj nije bio vidljiv centru za primanje hitnih poziva.

13 AW i dr. podnijeli su sudu koji je uputio zahtjev tužbu tražeći da Litavska Država naknadi nematerijalnu štetu koju je pretrpjela žrtva, ES, i oni sami, članovi njezine obitelji. U prilog svojoj tužbi, oni navode da Republika Litva nije pravilno osigurala praktičnu provedbu članka 26. stavka 5. Direktive 2002/22. Taj je propust rezultirao nemogućnošću prenošenja podataka o lokaciji ES policijskim službama na terenu, što ih je spriječilo u tome da joj pristignu u pomoć.

14 Sud koji je uputio zahtjev pita se nalaže li, s jedne strane, članak 26. stavak 5. Direktive 2002/22 obvezu prenošenja podataka o lokaciji pozivatelja kad je poziv upućen s uređaja koji nema SIM karticu i, s druge strane, trebaju li u slučaju poput onog u glavnom postupku, u kojem propisi države članice omogućuju pozivanje broja 112 s mobilnog telefona bez SIM kartice, podaci o lokaciji pozivatelja biti definirani u skladu s člankom 26. stavkom 5. Direktive 2002/22.

15 Ako se utvrdi da su u slučaju poziva na broj 112 upućenog s mobilnog telefona bez SIM kartice države članice dužne osigurati utvrđivanje lokacije pozivatelja, sud koji je uputio zahtjev također želi znati omogućuje li u pogledu obveza proizašlih iz članka 26. stavka 5. Direktive 2002/22, primjenjivi litavski propis utvrđivanje dovoljno precizne lokacije pozivatelja.

16 Naposljetku, sud koji je uputio zahtjev navodi da ako se pokaže da nadležna tijela država članica moraju osigurati utvrđivanje lokacije osobe koja poziva broj 112, čak i u slučaju u kojem ta osoba poziva taj broj koristeći mobilni telefon koji ne sadržava SIM karticu, on će morati razmotriti pitanje mora li između povrede te obveze od strane predmetne države članice i štete koju su pretrpjeli pojedinci postojati izravna uzročna veza ili je dovoljna neizravna uzročna veza kad je na temelju zakonodavstva ili nacionalne sudske prakse takva uzročna veza dostatna da bi bio ispunjen jedan od uvjeta za odgovornost predmetne države članice.

17 U tim je okolnostima Vilniaus apygardos administracinis teismas (Okružni upravni sud u Vilniusu, Litva) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Nalaže li članak 26. stavak 5. Direktive 2002/22 […] obvezan prijenos podataka o lokaciji kada se pozivi upućuju s mobilnih uređaja bez SIM kartica?

2. Kada nacionalno zakonodavstvo države članice pojedincima dopušta pozive na [112] bez SIM kartice, znači li to da se podaci o lokaciji za takve hitne pozive moraju utvrditi prema članku 26. stavku 5. Direktive 2002/22 […]?

3. Je li nacionalno zakonodavstvo iz točke 4.5.4. Pravila o pristupu [uslugama hitnih službi], koja među ostalim određuje da pružatelji pokretnih mreža moraju prenositi podatke o lokaciji s preciznošću koja se primjenjuje na pokrivenost baznim stanicama (sektorom) ([…] *Cell-ID*), ali koja ne određuje minimalnu razinu preciznosti (u smislu udaljenosti) s kojom bazne stanice moraju utvrditi lokaciju pozivatelja ni gustoću (u smislu međusobne udaljenosti) raspoređenosti baznih stanica, u skladu s člankom 26. stavkom 5. Direktive 2002/22 […], koji određuje da nadležna zakonodavna tijela moraju utvrditi kriterije za preciznost i pouzdanost navedenih podataka o lokaciji pozivatelja?

4. Ako su odgovori Suda na prvo ili drugo pitanje takvi da država članica mora osigurati da podaci o lokaciji budu utvrđeni u skladu s člankom 26. stavkom 5. Direktive 2002/22 […], ili odgovor na treće pitanje bude takav da nacionalno zakonodavstvo nije u skladu s člankom 26. stavkom 5. Direktive 2002/22 […], koji određuje da nadležna zakonodavna tijela moraju utvrditi kriterije za preciznost i pouzdanost navedenih podataka o lokaciji pozivatelja, je li nacionalni sud prilikom odlučivanja o naknadi štete dužan utvrditi izravnu uzročno-posljedičnu vezu između povrede prava Unije i štete koju su pretrpjeli pojedinci ili je dovoljno utvrditi neizravnu uzročno-posljedičnu vezu između povrede prava Unije i štete koju su pretrpjeli pojedinci kada je, u skladu s odredbama nacionalnog prava ili nacionalnom sudskom praksom, za nastanak odgovornosti dovoljno utvrditi takvu neizravnu uzročno-posljedičnu vezu?”

O prethodnim pitanjima

Prvo i drugo pitanje

18 Svojim prvim i drugim pitanjem, koja valja razmotriti zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 26. stavak 5. Direktive 2002/22 tumačiti na način da državama članicama nameće obvezu da osiguraju da predmetna poduzeća pružaju besplatnu uslugu utvrđivanja lokacije pozivatelja tijelu koje zaprima hitne pozive na 112 čim poziv pristigne navedenom tijelu, čak i ako je poziv upućen s mobilnog telefona koji nema SIM karticu.

19 Najprije valja istaknuti da u svojim pisanim očitovanjima podnesenima Sudu, litavska vlada navodi da takva situacija ne spada u područje primjene članka 26. stavka 5. Direktive 2002/22, već je uređena unutarnjim pravom svake države članice, u predmetnom slučaju litavskim pravom.

20 U tom pogledu valja navesti da je predmet prvog i drugog pitanja upravo primjenjivost članka 26. stavka 5. Direktive 2002/22 u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku. Svojim pitanjima dakle sud koji je uputio zahtjev od Suda ne traži tumačenje litavskog prava, već prava Unije, osobito Direktive 2002/22.

21 Kad je pak riječ o odgovoru na ta pitanja, iz sâmog teksta članka 26. stavka 5. Direktive 2002/22 proizlazi da se na sve pozive na „jedinstveni europski pozivni broj za hitne slučajeve" odnosi obveza stavljanja na raspolaganje podataka o lokaciji pozivatelja.

22 Također valja podsjetiti da je Sud već presudio da iz članka 26. stavka 3. Direktive 2002/22, u njegovoj izvornoj verziji, koja odgovara stavku 5. istog članka u aktualnoj verziji te direktive, proizlazi da ta odredba državama članicama nalaže, u mjeri u kojoj je to tehnički izvedivo, obvezu osiguranja rezultata, koja se ne ograničava na uspostavljanje odgovarajućeg regulatornog okvira, već zahtijeva da podaci o lokaciji svih pozivatelja na broj 112 budu stvarno preneseni hitnim službama (presuda od 11. rujna 2008., Komisija/Litva, C-274/07, EU:C:2008:497, t. 40.).

23 Posljedično tomu, ne može se prihvatiti da pozivi na broj 112 upućeni s mobilnog telefona koji nema SIM karticu budu isključeni iz područja primjene te odredbe.

24 Stoga na prvo i drugo pitanje valja odgovoriti tako da članak 26. stavak 5. Direktive 2002/22 treba tumačiti na način da nalaže državama članicama, u mjeri u kojoj je to tehnički izvedivo, da osiguraju da predmetna poduzeća pružaju besplatnu uslugu utvrđivanja lokacije pozivatelja tijelu koje zaprima hitne pozive na broj 112 čim navedeno tijelo zaprimi poziv, uključujući kad je poziv upućen s mobilnog telefona koji nema SIM karticu.

Treće pitanje

25 Svojim trećim pitanjem, sud koji je uputio zahtjev u biti traži od Suda da se izjasni o sukladnosti nacionalnog propisa kojim su definirani kriteriji za preciznost i pouzdanost podataka o lokaciji pozivatelja na broj 112 s člankom 26. stavkom 5. Direktive 2002/22.

26 Konkretno, sud koji je uputio zahtjev izražava sumnje, kao što to proizlazi iz točke 9. ove presude, kad je riječ o tome može li država članica samo predvidjeti da podaci o lokaciji pozivatelja na broj 112 moraju biti pruženi uz stupanj preciznosti koji se primjenjuje na pokrivenost bazne stanice. Naime, od operatora se može zahtijevati da preneseni podaci sadržavaju, uz minimalni stupanj preciznosti, udaljenost pozivatelja od bazne stanice preko koje je prenesen njegov poziv. Štoviše, on navodi da primjenjivi litavski propis ne predviđa potrebnu gustoću raspoređenosti baznih stanica niti određuje maksimalnu udaljenost između njih.

27 U tom pogledu, valja najprije istaknuti da je u skladu sa sudskom praksom Suda na nadležnom nacionalnom sudu da ispita je li nacionalni propis u skladu s pravom Unije, pri čemu je Sud, prilikom odlučivanja o zahtjevu za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, samo nadležan za pružanje takvom sudu svih elemenata tumačenja koji spadaju u pravo Unije koji mu mogu omogućiti ocjenu te sukladnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 1. srpnja 2014., Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, t. 126.).

28 U tim okolnostima valja preformulirati treće pitanje i utvrditi da njime sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 26. stavak 5. Direktive 2002/22 tumačiti na način da države članice raspolažu marginom prosudbe prilikom definiranja kriterija za preciznost i pouzdanost podataka o lokaciji pozivatelja na broj 112 koji im omogućuju da ih ograniče na utvrđivanje bazne stanice preko koje je prenesen poziv.

29 Kao što su to istaknule litavska vlada i Europska komisija u svojim očitovanjima podnesenima Sudu, iz teksta posljednje rečenice članka 26. stavka 5. Direktive 2002/22 proizlazi da države članice raspolažu određenom marginom prosudbe prilikom definiranja kriterija koji se odnose na preciznost i pouzdanost podataka o lokaciji pozivatelja na broj 112 koje predmetna poduzeća moraju besplatno pružiti tijelu koje zaprima hitne pozive, u skladu s prvom rečenicom tog istog stavka.

30 Međutim, valja navesti da iz uvodne izjave 36. Direktive 2002/22 i uvodne izjave 39. Direktive 2009/136 proizlazi da je svrha obveznog prijenosa podataka koji se odnose na lokaciju pozivatelja poboljšati razinu zaštite i sigurnosti korisnika broja 112 i pomoći hitnim službama u ispunjavanju njihovih zadaća.

31 Stoga, kriteriji koji se odnose na preciznost i pouzdanost podataka o lokaciji pozivatelja moraju, u svakom slučaju, osigurati, u mjeri u kojoj je to tehnički izvedivo, lokaciju tog pozivatelja na dovoljno pouzdan i precizan način kako bi se hitnim službama omogućilo da mu stvarno pristignu u pomoć.

32 Margina prosudbe kojom raspolažu države članice prilikom definiranja tih kriterija ograničena je dakle potrebom osiguranja korisnosti prenesenih podataka kako bi se omogućilo učinkovito utvrđivanje lokacije pozivatelja i, stoga, intervencija hitnih službi.

33 Budući da takva ocjena ima osobito tehničku narav te je u uskoj vezi s posebnostima litavske mobilne telekomunikacijske mreže, na sudu koji je uputio zahtjev je da je izvrši.

34 Na treće pitanje stoga valja odgovoriti tako da članak 26. stavak 5. Direktive 2002/22 treba tumačiti na način da državama članicama povjerava određenu marginu prosudbe prilikom definiranja kriterija koji se odnose na preciznost i pouzdanost podataka o utvrđivanju lokacije pozivatelja na broj 112, pri čemu ipak valja pojasniti da kriteriji koje definiraju moraju osigurati, u mjeri u kojoj je to tehnički izvedivo, lokaciju pozivatelja na dovoljno pouzdan i precizan način kako bi se hitnim službama omogućilo da mu stvarno pristignu u pomoć, što je na sudu koji je uputio zahtjev da ocijeni.

Četvrto pitanje

35 Svojim četvrtim pitanjem, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li pravo Unije tumačiti na način da kad se, u skladu s unutarnjim pravom države članice, neizravna uzročna veza između povrede koju su počinila nacionalna tijela i štete koju je pretrpio pojedinac smatra dovoljnom da bi se uspostavila odgovornost države, takva neizravna veza između povrede prava Unije koja se može pripisati toj državi članici i štete koju je pretrpio pojedinac mora se također smatrati dovoljnom za uspostavljanje odgovornosti navedene države članice za tu povredu prava Unije.

36 U svojim očitovanjima podnesenima Sudu, litavska vlada osporavala je da je neizravna uzročna veza između počinjene povrede i pretrpljene štete dovoljna kako bi se uspostavila odgovornost litavske države na temelju nacionalnog prava. Prema litavskoj vladi, iz primjenjivih litavskih odredbi proizlazi da, kako bi se uspostavila odgovornost države, mora postojati izravna uzročna veza između povrede koju su počinila nacionalna tijela i povrede prava pojedinca koji je pretrpio štetu.

37 U tom pogledu, treba navesti da nije zadaća Suda, u okviru sustava pravosudne suradnje uspostavljenog člankom 267. UFEU-a, da se izjasni o tumačenju nacionalnih odredbi niti da odluči ili provjeri je li njihovo tumačenje suda koji je uputio zahtjev točno (presuda od 26. ožujka 2015., Macikowski, C-499/13, EU:C:2015:201, t. 51. i navedena sudska praksa).

38 Kad je riječ o odgovoru na četvrto pitanje, valja navesti da se među uvjetima koji moraju biti ispunjeni kako bi se uspostavila odgovornost države članice za štetu nanesenu pojedincima povredama prava Unije koje joj se mogu pripisati, doista nalazi uvjet postojanja izravne uzročne veze između povrede tog prava i štete koju su pretrpjeli ti pojedinci (vidjeti u tom smislu presudu od 4. listopada 2018., Kantarev, C-571/16, EU:C:2018:807, t. 94. i navedenu sudsku praksu).

39 Međutim, iz sudske prakse Suda proizlazi da, u slučaju povrede prava Unije koja joj se može pripisati, država mora popraviti posljedice nanesene štete na temelju nacionalnog prava pri čemu pretpostavke za naknadu štete propisane nacionalnim pravom ne smiju biti manje povoljne od onih koje se odnose na slične zahtjeve u nacionalnom pravu (načelo ekvivalentnosti) (vidjeti u tom smislu presudu od 4. listopada 2018., Kantarev, C-571/16, EU:C:2018:807, t. 123. i navedenu sudsku praksu).

40 Iz toga slijedi da u slučaju da se na temelju unutarnjeg prava države članice, kako ga tumači sudska praksa njezinih nacionalnih sudova, neizravna uzročna veza između povrede nacionalnog prava od strane te države članice i pretrpljene štete smatra dovoljnom za uspostavljanje odgovornosti države, neizravna uzročna veza između povrede prava Unije koja se može pripisati predmetnoj državi članici i štete koju su pretrpjeli pojedinci mora se također, na temelju načela ekvivalentnosti, smatrati dovoljnom, kako bi se uspostavila odgovornost navedene države članice za tu povredu.

41 Posljedično tomu, na četvrto pitanje valja odgovoriti tako da pravo Unije valja tumačiti na način da kad se u skladu s unutarnjim pravom države članice neizravna uzročna veza između povrede koju su počinila nacionalna tijela i štete koju je pretrpio pojedinac smatra dovoljnom za uspostavljanje odgovornosti države, takva neizravna uzročna veza između povrede prava Unije pripisive toj državi članici i štete koju je pretrpio pojedinac mora se također smatrati dovoljnom, u svrhu uspostavljanja odgovornosti navedene države članice za tu povredu prava Unije.

Troškovi

42 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

1. **Članak 26. stavak 5. Direktive 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi), kako je izmijenjena Direktivom 2009/136/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. treba tumačiti na način da nalaže državama članicama, u mjeri u kojoj je to tehnički izvedivo, da osiguraju da predmetna poduzeća pružaju besplatnu uslugu utvrđivanja lokacije pozivatelja tijelu koje zaprima hitne pozive na broj 112 čim navedeno tijelo zaprimi poziv, uključujući kad je poziv upućen s mobilnog telefona koji nema SIM karticu.**

2. **Članak 26. stavak 5. Direktive 2002/22, kako je izmijenjena Direktivom 2009/136, treba tumačiti na način da državama članicama povjerava određenu marginu prosudbe prilikom definiranja kriterija koji se odnose na preciznost i pouzdanost informacija o utvrđivanju lokacije pozivatelja na broj 112, pri čemu ipak valja pojasniti da kriteriji koje definiraju**

moraju osigurati, u mjeri u kojoj je to tehnički izvedivo, lokaciju pozivatelja na dovoljno pouzdan i precizan način kako bi se hitnim službama omogućilo da mu stvarno pristignu u pomoć, što je na sudu koji je uputio zahtjev da ocijeni.

3. **Pravo Unije valja tumačiti na način da kad se u skladu s unutarnjim pravom države članice neizravna uzročna veza između povrede koju su počinila nacionalna tijela i štete koju je pretrpio pojedinac smatra dovoljnom za uspostavljanje odgovornosti države, takva neizravna uzročna veza između povrede prava Unije pripisive toj državi članici i štete koju je pretrpio pojedinac mora se također smatrati dovoljnom, u svrhu uspostavljanja odgovornosti navedene države članice za tu povredu prava Unije.**

Potpisi